

“Pružanje Programa za Vladu”

(Članak objavljen u Public Affairs Ireland Journal, Dublin, april/maj 2011. godine)

Dobijanje saglasnosti u vezi Programa za Vladu u veoma kratkom vremenskom roku je bio veliki uspeh. Ali, pravi test će biti obim do kojeg koaliciona Vlada može uspešno pružiti Program. Tom Ferris¹ posmatra aktivnosti koja će Vladina ministarstva trebati da sprovede, uključujući ispunjavanje robusnijih zahteva iz Procena regulatornih uticaja, u primeni Programa za Vladu.

Uvod: Izazovi koje je koaliciona Vlada sama sebi postavila su prilično teški – “...Izazov sa kojim se nova vlada suočava ne liči ni na jedan prethodni (ali)... sa pravim planovima, pravim ljudima, i sa ujedinjenim osećajem svrhe, naša zemlja se može oporaviti”. Kompletan tekst je dostupan na internet stranicama <http://www.taoiseach.ie>. Ovaj članak posmatra kako će Vladina ministarstva trebati da upravljaju procesom pružanja Programa za Vladu, uključujući potrebu da ispunjuju rigoroznije zahteve u slučaju Procena regulatornih uticaja.

Pružanje Programa preko Izjava o strategiji: Vladina ministarstva nastavljaju da snose odgovornost za pružanje obaveza koje su date u Programu za Vladu. U okviru Akta o upravljanju javnim uslugama iz 1997. godine, svako vladino ministarstvo mora da pripremi i da objavi Izjavu o strategiji u okviru prvih šest meseci nakon imenovanja novog ministra. Te izjave služe kao okviri za aktivnosti ministarstava. Izjava o strategiji treba, kao što je definisano Aktom o upravljanju javnim uslugama iz 1997. godine, “da sadrži ključne ciljeve, rezultate i sa njima u vezi strategije (uključujući upotrebu resursa)” datog ministarstva ili agencije. – vidi **Polje 1**.

Polje 1: Akt o upravljanju javnim uslugama, 1997. god. Odeljak 5 – Izjave o strategiji

Pod-odeljak (1) Izjava koja se odnosi na ovaj Akt je “izjava o strategiji” će se -

- (a) sastojati od ključnih ciljeva, rezultata i sa njima u vezi strategija (uključujući upotrebu resursa) državnog ministarstva ili određene agencije koja se bavi određenim pitanjem,
- (b) biti pripremljena u obliku i na način u skladu sa upustvima koji su periodično izdati od strane Vlade, i
- (c) biti podneta na odobrenje i biti odobrena od strane relevantnog ministra Vlade, sa ili bez izmena i dopuna.

Pod-odeljak (2) Ministar Vlade će, ne kasnije od 60 dana nakon odobrala izjave o strategiji, podneti primjerak iste svakom domu u Nacionalnog parlamenta.

Izvori: <http://www.irishstatutebook.ie>

Kabinet Premijera Irske ima veoma praktičan set Smernica za pripremu Izjava o strategiji, postavljenih na internet stranicama <http://www.taoiseach.ie>. One jasno navode da se od svih ministara traži da budu uključeni u dati proces. Posebno, Smernice navode da – “...Kako bi se osigurala usklađenost između procesa Strateškog planiranja i Vladinog programa, poželjno je da ministri od samog početka budu uključeni u započinjanje procesa planiranja sa Komitetima upravljačkog savetovanja (KUS), i u postavljanju ciljeva visokog nivoa u Strategiji”. Ovo daje priliku da ministri ne samo ponude svoja gledišta u ranoj fazi planiranja, već i da se olakša dijalog u vezi sa ciljevima ministarstva u godinama koje su pred njima.

Udruženo programiranje: Smernice zahtevaju od svakog ministra da se konsultuje sa Kabinetom Premijera, a pre finalizacije Strategije, i njenog podnošenja radi informisanja Vlade i daljeg objavljivanja. A to ne predstavlja kraj procesa. Od ministara se takođe traži da pregledaju napredak primene Izjava o strategiji njihovog ministarstva neposredno pred bilateralne sastanke sa Kabinetom Premijera. Takvi sastanci daju priliku da se osigura da Izjave o strategiji nastavljaju da budu potpuno usklađene sa Programom Vlade.

¹ Tom Ferris je ekonomista konsultant. On je nekadašnji Viši savetnik u Ministarstvu saobraćaja.

Konsultacije su ključni deo procesa. Smernice ističu da je važno da ministarstva uključe zaposlene u sve faze pripreme Izjava o strategiji. Ovo bi trebalo da ohrabri zajedničko vlasništvo i razumevanje ciljeva, svrha i strategija, kao i promena koje su potrebne u praktičnom delu rada kako bi se postigli ključni ciljevi i strategije. Pored toga, od ministarstva je traženo da osiguraju da su održane konsultacije sa ostalim organizacijama koje su uključene u aktivnosti koja pokrivaju među-ministarska pitanja. Zahtevano je da detalji takvih pitanja budu eksplicitno navedeni u Izjavama o strategiji. Ovo bi trebalo da pomogne da se među-ministarska pitanja, koja se javljaju preko više izjava o strategiji, lako prate.

Napredak u sprovođenju vladinih mera politika je praćen preko godišnjih izveštaja o Izjavama o strategijama. Iz takvih izveštaja treba biti jasno da su ciljevi i strategije ispunjeni ili ne. U vezi sa ovim, indikatori performansi, kao što su postavljeni u Izjavama o strategiji, trebaju da olakšaju analizu performansi. Smernice navode da takvi indikatori performansi trebaju biti konzistentni sa indikatorima koji se koriste u Izjavama o godišnjim rezultatima, a koji su pojedinačno proizvedeni od strane ministarstava. Pored ukazivanja na oblasti koje trebaju pretrpeti unapređenja, izveštaji o napretku trebaju da navedu razloge zbog kojih ciljevi nisu ispunjeni, kao i da navedu listu problema koji su primećeni tokom posmatranog perioda. Izveštaji takođe trebaju da pruže mogućnost naglašavanja izmenjenih okolnosti i novonastalih pitanja i da, ukoliko je to potrebno, imene i dopune Izjave o strategiji u skladu sa izmenjenim okolnostima.

Konkurentski zahtevi ministarstava: Ministarstva Vlade moraju da se istovremeno bave sa velikim brojem konkurentskih zahteva. Ona moraju da osiguraju da je uspostavljeno jasno i konzistentno usaglašavanje između Programa za Vladu, njihovih Izjava o strategiji, njihovih alokacija resursa, Godišnjih izveštaja i Izjava o rezultatima, poslovnih planova, i individualnih i timskih ciljeva koji se isporučuju preko upravljanja performansama i razvojnih sistema (UPRS). Od njih je takođe traženo da, kada prave nacрте strategija, imaju na umu postojeće obaveze u ostalim oblastima korporativnog planiranja i izveštavanja uključujući na primer, ICT Izjave o strategiji i Povelje o korisnicima i Akcione planove. Dodatni zahtev, koji se sada javlja, je uticaj koji će irsko predsedanje EU koje će se desiti u prvoj polovini 2013. godine, imati na rad pojedinačnih ministarstava.

Proističeći iz Vladinog programa, sada postoji dodatni opterećujući zahtev usmeren prema ministarstvima da objave Procene regulatornih uticaja (PRU) *pre nego što Vlada donese odluke* – vidi **Polje 2**. U stvari, Vladin program zapravo postavlja ovaj zahtev dva puta u Programu. Treba biti naglašeno da je već veći broj godina postojao zahtev da se objavi PRU, ali bez obaveze da se isti objavi pre nego što se donesu vladine odluke. Međutim, OECD je u svom nedavnom izveštaju dao komentar na činjenicu da evidencija PRU izveštaja u Irskoj nije najbolja. Posebno, bilo je naglašeno da – *“Postoji zabrinutost da i dalje postoje niske stope objavljenih publikacija”*. U zahtevu da ministarstva sada moraju objaviti PRU pre nego što se donesu vladine odluke ima smisla, kako bi bilo omogućeno da se ispituju puni obimi alternativa. Ovaj zahtev će bez ikakve sumnje postaviti dodatne zahteve na sredstva i izvore ministarstava, ukoliko se ovaj zahtev u potpunosti želi ispuniti.

Važno je PRU sprovesti u ranoj fazi, i što je obimnije moguće, a pre nego što se stvarne odluke koje se odnose na regulaciju donesu. Vršenje PRU u ranoj fazi pruža priliku da se vidi da li moguća upotreba alternativa prema regulacijama, kao što zahteva model PRU. Na ovaj način, donosioci odluka mogu biti u potpunosti informisani o troškovima, dobitima i uticajima opcija koji im stoje na raspolaganju. Naravno, postojeće okolnosti gde je obaveza za regulacijom već učinjena, npr. u Programu za Vladu.

Polje 2: Procene regulatornih uticaja

“Zahtevaćemo od ministarstva da objave Procene regulatornih uticaja (PRU) pre nego što se donesu vladine odluke, time pružajući dodatne kanale za dobijanje pogleda civilnog društva na nova pravila i regulacije.”

Izvor: Program za Vladu, 2011.

Izazovi za Vladu: Nova Vlada je ukazala na posvećenost da se – “....modernizuje, prilagodi novim finansijskim okolnostima i da počne da pruža bolje usluge oskudnim izvorima”. Niko ne tvrdi da će to biti lako. Posebno, vladina ministarstva sada moraju da se suoče sa čitavim opsegom uvećanih zahteva, dok u isto vreme imaju mnogo manje resursa nego što su ranije imala. Uspeh neće lako biti postignut. Izazov je da se odluke blagovremeno donesu, da se na efikasan način primene, i da se deluje konzistentno u podršci privredi koja je usmerena prema generisanju rasta i novih radnih mesta. U ovom smislu, prikladna je izjava Alberta Ajnštajna koja je citirana u Programu za Vladu, i to – “Učiti iz prošlosti, živeti za sadašnjost, nadati se sutrašnjici”.
